

подібна симптоматика не є ознакою тяжкої стадії захворювання. Це є нормальна реакція на ненормальні події.

Як правило, рано чи пізно, дитина повертається до добрих стосунків із зовнішнім світом. Час відновлення залежить від важкості ушкодження, від здатності дитини справлятися із ситуацією, від віку дитини, а головне від лікування у посттравматичний період. Якщо діти вчасно матимуть необхідну допомогу, то зможуть повернутися до звичайного життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія і практика. Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 338 с.
2. Коцан І.Я., Ложкін Г.В., Мушкевич М.І. Психологія здоров'я людини. Луцьк : РВВ – Вежа, Волин. нац. ун-ту імені Лесі Українки, 2019. 316 с.
3. Allwood M., Bell-Dolan D., Husain S. (2002) Children's trauma and adjustment reactions to violent and nonviolent war experiences. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 41: 450-457.
4. Thabet A., Vostanis P (1999) Post-traumatic stress reactions in children of war. J Child Psychol Psychiatry 40: 385-391.
5. Thabet A., Abed Y, Vostanis P. (2004) Comorbidity of PTSD and depression among refugee children during war conflict. J Child Psychol Psychiatry 45: 533-542.

УДК- 340.13+364+364.4

Яремко О. М.

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи
Західноукраїнського національного університету*

СІМЕЙНА МЕДІАЦІЯ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ

Суб'єктами вирішення конфліктів у соціальній сфері є: суди, адміністративні установи, правоохоронні органи, фахівці з соціальної роботи, соціальні працівники, психологи, медіатори. Проте особливої популярності на сьогоднішній день в Україні набуває практика вирішення соціальних конфліктів за участі саме медіатора, адже вона (практика) сприяє реалізації права сторін конфлікту самостійно шукати і приймати рішення у їхній справі.

Більшій популярності зверненню за медіаційною послугою у соціальній сфері сприяло прийняття 16 листопада 2021 року Закону України «Про медіацію», що набув чинності 15 грудня 2021 року [1]. Проте ще до прийняття даного закону правові основи медіації (посередництва) як соціальної послуги були закладені Законом України «Про соціальні послуги» від 17 січня 2019 року № 2671-VIIIЮ [2], наказом Міністерства соціальної політики

України «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації)» № 892 від 17 серпня 2016 року [3] і наказом Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Класифікатора соціальних послуг» 23 червня 2020 р. № 429 [4]. Ці нормативно-правові акти наділили медіацію (посередництво) статусом базової соціальної послуги, тобто соціальної послуги, надання якої її отримувачам забезпечується радами об'єднаних територіальних громад (п. 10 ч. 6 ст. 16 Закону України «Про соціальні послуги») [2].

Медіацію доцільно застосовувати для врегулювання конфліктів, яким характерні: наявність високого емоційного напруження учасників конфлікту, але при цьому вони прагнуть й надалі залишатися у близьких відносинах; бажання зберегти у таємниці те, що між ними відбувається; неможливість однозначно спрогнозувати наслідки конфлікту; наявність значної кількості факторів, які визначають ситуацію. Власне ці ознаки притаманні й конфліктам, які виникають у сімейних відносинах, а також тим, які з'являються під час різних видів соціальної роботи.

Відповідальність за розвиток даної послуги на тій чи іншій території лягає на її громаду. Безпосереднє надання медіації як соціальної послуги відбувається у Центрі соціальних служб, Центрі надання послуг або у фахівця з соціальної роботи і надається особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах (наприклад конфлікти між опікунами, між батьками і дітьми). Що стосується конфліктів, які виникають між батьками стосовно дітей, то Служби у справах дітей зобов'язані брати участь у вирішенні цих конфліктів (визначення способу участі батьків у вихованні та утриманні дітей, визначення місця проживання дитини, розусиновлення, позбавлення батьківських прав, отримання дозволу на виїзд за кордон дитини з одним із батьків) [5].

Сторони сімейного конфлікту зустрічаються з медіатором, який є нейтральним, незалежним фахівцем. Медіатор зобов'язаний забезпечити доброзичливий і ефективний діалог між ними, надаючи можливість кожному почути точку зору один одного і бути почутим. Вміти виявляти точки напруження і побоювання сторін сімейної медіації, бути уважним до сторін і добре розумітися в міжособистісних відносинах. Сімейна медіація не є психотерапією, юридичною консультацією або способом уникнення чи відкладення судового розгляду.

Наприклад, практика медіації щодо розірвання шлюбу свідчить про неготовність більшості людей у процесі розірвання шлюбу вести переговори, зберігаючи при цьому спокій, здатність мислити раціонально. Оскільки їх переповнюють сильні емоції, біль та гіркота від стосунків, що руйнуються.

Підвищена емоційність подружніх, як і більшості інших сімейних конфліктів, вимагає від медіатора відповідних компетенцій по роботі з сімейною структурою, деструктивними патернами поведінки подружжя, емоціями, а відповідно і приділення цьому більше часу в загальній структурі медіаційної сесії.

Сімейними медіаторами можуть бути особи, що пройшли спеціальну підготовку. Зазвичай її проходять соціальні працівники, психологи, юристи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про медіацію» від 16 листопада 2021 р. № 1875-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20/card2#Card>
2. Закон України «Про соціальні послуги» від 17 січня 2019 року № 2671-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
3. Наказ Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації)» від 17 серпня 2016 р. № 892 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16#Text>
4. Наказ Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Класифікатора соціальних послуг» 23 червня 2020 р. № 429 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>
5. «Медіація як спосіб деконфліктизації сімейних правовідносин в Україні» URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/mediatsiya-yak-sposib-dekonfliktyzatsiyi-simejnyh-pravovidnosyn-v-ukrayini/>

УДК 159.923

Підгурська М.В.

*старший викладач кафедри психології та соціальної роботи
Західноукраїнського національного університету*

ПРОБЛЕМИ ПСИХОКОРЕКЦІЇ АГРЕСИВНИХ РЕАКЦІЙ ПІДЛІТКІВ ЗА УМОВ ВІЙНИ

Актуальність зазначеного дослідження визначається тим, що в умовах воєнних лихоліть українського сьогодення значно зростає обсяг і розширюється феноменологія соціальної дезадаптації населення. Також при цьому спостерігаються різноманітні види асоціальної і антисоціальної, девіантної поведінки. Девіантна, адиктивна і делінквентна поведінка підлітків нині стала чи не постійним елементом соціально-психологічного і психолого-педагогічного досвіду. Необхідність вивчення різноманітних форм соціальних (поведінкових і особистісних) девіацій, а також пошук науково обґрунтованих рішень проблем, які виникають при цьому, в засновку яких перебуває